

Zgodovina se je dogajala z nami. Resda samo nekaj deset let nazaj. A odločujoča za nastanek in organiziranje nove skupnosti, ki ji danes rečemo Republika Slovenija.

Naša država in naš dom.

Odhod zadnjega vojaka Jugoslovanske ljudske armade je bil za nas in za vse aktivne udeležence v osamosvojitvenih dejanjih največji uspeh. Zasluga prebivalcev. Ta uspeh ni bil naključen niti hipen, pač pa niz številnih dogodkov, ki smo jih ustvarjali, soustvarjali ali pa so nas samo doleteli.

Spominski dan smo počastili s številčnostjo, dobro voljo, izmenjavami spominov in zanimivim a raznolikim programom.

Najprej smo se zjutraj šli orientacijo po opisani poti. Zatem smo že bili »med svetovi«, Krasa, Čičev in malo nad Kraškim robom. Domačini temu rečejo malo prikrojeni »ne svet«. Niso ne tu ne tam, ampak nekje vmes. Celo železniška proga obide ta kraj v 270st. obvoznem loku. Zato, ker se vzpenja iz pristanišča na višje planote. Prijazna gostitelja Neda in Stane, kaj prijazna nadprijazna sta v svojih prostorih gostila z izvrstnimi pristno domačimi pridelki in besede niso dohajale naših dejanj. Na relaciji roka – usta smo bili izjemni. Michelinov zajtrk je preskromno poimenovanje. Neda je poskrbelo za etnološko krajinarsko bogato seznanjanje z zgodovino in razvojem te skrite vasice. Za bralce. Ta mali kraj ima svoje letališče. A da kje je to? O tega pa ne izdamo. Smo obljubili. Lahko pa pridete zraven ko bo čas.

Povzpeli smo se na enega izmed turških obrambnih stolpov v bližini Črnega Kala in se v jasnem vremenu zazrli vse do belih Dolomitov na zahodu. V stenah pod nami so medtem plezali prosti plezalci. Na hitro smo se odločili še za ogled gradu Socerb. Ta dobesedno čepi nad dolino Glinščice in predmestjem Trsta.

Zgodovinsko sakralni del srečanja je predstavljal obisk cerkvice iz 15.stoletja v Hrastovljah. Znana je po ohranjenih freskah v katerih izstopa »Mrtvaški ples«. Kandidira za spomenik državnega pomena. V bližini je tudi monumentalen spomenik »Šavrinkam«. Pridnim domačinkam, ki so trgovale, delale v Trstu in njegovem zaledju.

Še ena kulinarčna posebnost za nas iz celine, so bili bobiči na Turistični kmetiji Škrgat. Miren kraj, domača kulinarika, razen ob koncih tedna ko tukaj prevladujejo sosednje avto registracije pa tudi jezik.

Kratek dan in poln program pomeni, premik na naslednjo mesto. Pred Luko Koper nas počaka naš Dimitrij. Razkaže nam posebnosti in tehnične zmožnosti obsega varovanja Luke. Izpostavi pomen za gospodarstvo, meddržavno sodelovanje, številne možnosti zaposlitev. Množici podatkov ni videti konca. Sistem, ki je kompleksen in kompliciran.

Za nas najpomembnejši del obiska je bil ogled sektorjev še posebej »pomola 5« s katerega je odplul vojaški trajekt »P0-9« in trajekt »Venus« v noči na 26. oktobra 1991. Tudi tukaj ni manjkalo spominov.

Tako se je naš »spominski dan« zaključil ob krajšem postanku s skupno željo, ponovimo!

Hvala vsem za dobro voljo in prijetno druženje. Vsak od vas je prispeval k občutku povezanosti, tako kot nekoč.

Pri organizaciji sta najzaslužnejša srčna in gostoljubna Neda ter Stane. V Luko Koper je blestel naš, naš Dimitrij. Vse skupaj je povezovala in usklajevala Mojca.

Zgolj v vzpodbudo. Drugo leto se »selimo« na Dolenjsko h gostitelju »Stanetu Tratarju. Prvi predlogi so zanimivi, igrivi in naj bodo še malo skrivnostni.

V oktobru pa spet v Primorski konec. Takrat bo malo drugače.

Srečno do takrat.

Škof

Ljubljana: 20. november 2025

PS

Tisti, ki niste bili zraven pa nas kar kaj povprašajte.